

Täysistunto

Tiistai 9.4.2024 klo 13.59—15.24

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2023 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Piisinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.34 **Jorma Piisinen ps:** Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kirjanpitolakia ja tilintarkastuslakia, ja vaikka tämä onkin nyt jo esityksen toinen käsittely, niin ajattelin vielä muutaman sanan tästä tärkeästä asiasta lausua.

Ehdotuksella pantaisiin täytäntöön tietyn kokoisten yritysten ja sivuliikkeiden tuloverotietojen maakohtaista ilmoittamista koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi. Veroraportointidirektiivin lähtökohtana on, että terveet sisämarkkinat tarvitsevat oikeudenmukaisen, tehokkaan ja kasvua edistävän järjestelmän. Tämä perustuu periaatteeseen, jonka mukaan yritysten on maksettava verot siihen maahan, josta voitot ovat peräisin. Aggressiivinen verosuunnittelu heikentää tätä periaatetta. Suurin osa yrityksistä ei harjoita aggressiivista verosuunnittelua, minkä vuoksi ne ovat epäedullisessa kilpailuasemassa verrattuna tällaista suunnittelua harjoittaviin yrityksiin. Erityisesti pienet ja keskisuuret yritykset kärsivät tästä ilmiöstä.

Tuloveroja koskeva julkistamisvelvollisuus asetetaan vain suurille kansainvälisesti toimiville konserneille. Uusia velvoitteita ei aseteta pienyrityksille, jotka muodostavat yli 95 prosenttia kaikista yrityksistä EU:ssa. Direktiivi koskee esimerkiksi sellaisia EU-valtioiden lainsäädännön alaisia monikansallisia konserneja tai yrityksiä, joissa liikevaihto ylittää 750 miljoonaa euroa.

Arvoisa puhemies! Pidän hallituksen esitystä hyvänä ja perusteltuna. Esityksellä puututaan suurten monikansallisten yritysten aggressiiviseen verosuunnitteluun ja parannetaan suomalaisten pienten ja keskisuurten yritysten asemaa. Pidän tärkeänä, että säännöstöä ei uloteta direktiivin säätämää rajaa alemmaksi. Lausuntopalautteen perusteella direktiiviä tiukempi sääntely aiheuttaisi pienemmille yrityksille kohtuuttomia kustannuksia ja turhaa byrokratiaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2024 vp

14.36 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Nyt käsitellään siis esitystä monikansallisten yritysten julkisesta maakohtaisesta veroraportoinnista. Tämä esitys on tärkeä vaikkakin puutteellinen, ja valitettavasti talousvaliokunnassa vielä edelleen sitä hallituksen esitystä heikennettiin hallituspuolueiden toimesta. Tätä me vasemmistoliiton ja SDP:n ja vihreiden edustajien kanssa vastustimme, on nimittäin selvää, että yrityssääntelyä tarvitaan. Me tiedämme, että yritysvastuu ei tällä hetkellä kokonaisuutena toteudu ja aggressiivinen verosuunnittelu on valtava ongelma. Jos tällaisia ongelmia esimerkiksi verosuunnittelun suhteen ei olisi, ei tätäkään esitystä tarvittaisi. Itse ajattelen, että olisi Suomelle tosiaankin etu toimia tässä verovastuullisuutta ja muutenkin yritystoiminnan avoimuutta koskevassa sääntelyssä eturintamassa ja meillä olisi myös mahdollisuus säätää minimitasoa kunnianhimoisempaa lainsäädäntöä. Niin kuin tässä edellä tuotiin esille, tämä tosiaankin olisi myös vastuullisesti toimivien yritysten etu. — Nämä vielä lyhyesti kommenttina siihen ensimmäisen käsittelyn keskusteluun, jossa jo pidemmin meidän vastalauseita ja pykälämuutoksia esittelin.

Nyt kuitenkin on vielä tässä tämä lausuma esitettävänä. Eli vastalauseessa me esitämme, että hallitus arvioi direktiivin kansallisen toimeenpanon onnistumista, varsinkin, kun huomioi sille asetettuja tavoitteita. Tämä selvitys tulisi olla tehtynä viimeistään vuoden 27 alussa. Lisäksi tarvittaessa tulee käynnistää säädösvalmistelu lain edellyttämien tietojen ja maantieteellisen kattavuuden laajentamiseksi sekä lain soveltamisen liikevaihtorajan alentamiseksi. Eli me peräänkuulutamme nyt arviota näiden tässä tehtävien valintojen toivuudesta näihin tavoitteisiin nähden ja sitä, että Suomen on mahdollista toimia tässä edelläkävijänä.

Eli esitän siis tämän vastalauseen 1 mukaista lausumaa.

Lopuksi, jotta en kuulosta liian negatiiviselta, haluan vielä sanoa, että tosiaan tämä esitys on monella tapaa hyvä ja tämä maakohtainen raportointi on vasemmiston pitkäaikainen tavoite, ja on tosi hienoa, että se tämän lain myötä nyt tulee, vaikkakin se tulee nyt liian rajatussa muodossa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, Oras, olkaa hyvä.

14.39 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Kannatan edustaja Kivelän tekemää esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Saramo, olkaa hyvä.

14.39 Jussi Saramo vas: Kiitos, arvoisa puhemies! Otin puheenvuoron, kun olen niin iloinen: paitsi että edustaja Kivelällä oli tietysti erinomainen puheenvuoro, myös edustaja Piisillä oli todella tärkeitä huomioita, ja haluan siitä kiittää.

Aika pitkään tässä salissa suhtauduttiin kovin ideologisesti kaikkeen sääntelyyn. Sääntely itsessään oli ideologista silloinkin, kun se suojasi suomalaista rehellistä pientä ja keskisuurta yritystä. Kansainvälistä veronkiertoa — tai verosuunnittelua kauniisti sanottuna — on laillista ja laitonta, ja aika iso osa siitä on hämärällä alueella. Siinä kyllä tietysti häviävät sekä kaikki hyvinvointivaltiot, veropohjat ja ne, jotka veronsa maksavat, että myös ne yritykset, jotka toimivat rehdisti markkinoilla.

Suomihan on perinteisesti vastustanut kansainvälistä sääntelyä jostain syystä, ideologisista syistä, mutta viime hallituskaudella saatiin tässä asiassa aivan loistava linja, uusi linja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2024 vp

Suomelle, kun Suomi ajoi Euroopan tasolla kirjanpitoon järkevyyttä. Muistan, kuinka silloin esimerkiksi Ruotsin hallitus vastusti, koska EU:n ei pitäisi puuttua tähän. Ja tässä juuri nähdään EU:nkin vahvuus: jos me halutaan nämä asiat saada kunnolla kuntoon, niin me tarvitaan koko Euroopan unioni ja tietysti sitten myös mielellään OECD, joka on tehnyt näiden teemojen kanssa myös tärkeää työtä. Minusta on hyvä linja se, että hallitus toimii täällä, mutta hallituksen pitää toimia myös Brysselissä.

Kiitän tästä esityksestä. Mutta toki on myös niin, että paljon porsaanreikiä valitettavasti jää paikattavaksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo, olkaa hyvä.

14.41 Sinuhe Wallinheimo kok: Arvoisa puhemies! Tosiaan hallituksen esitys alun perinkin oli hyvä, ja hyvä, että sitä kiitetään myös oppositiosta.

Se, minkä takia talousvaliokunta teki siihen nyt muutoksia, perustuu oikeastaan hallitusohjelman kirjaukseen siitä, että vältettäisiin tätä Suomi-lisää. Me katsoimme, että tässä tilanteessa tämän Suomi-lisän tietyllä lailla pois ottaminen olisi tärkeää, jotta meidän yritykset pysyvät myös sitten kilpailukykyisinä EU:ssa. Tässä ei ollut mitään dramatiikkaa, mutta kaikinensa tämä on ihan hyvää kehitystä minun mielestäni: katsotaan nyt joka lainsäädäntö, mikä sieltä tulee, ei tehdä turhaa Suomi-lisää, jotta suomalaiset yritykset pysyisivät kilpailukykyisinä jatkossakin.

Itse asiassa kiitän valiokuntaa siitä työstä, mitä tehtiin, ja veikkaanpa, että tästä tulee näin jopa parempi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Puisto, olkaa hyvä.

14.42 Sakari Puisto ps: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Pidin viime viikolla tästä asiasta pitkän esittelypuheenvuoron, jossa kävin mietinnön läpi varsin yksityiskohtaisesti. Ehkä joidakin täsmennyksiä, lisäyksiä on myös hyvä tehdä tässä vaiheessa. Ensimmäinen käsittely on tietysti jo päättynyt eduskunnassa.

Suomessahan tämä koskee noin 50:tä yritystä tai konsernia, joiden liikevaihto ylittää 750 miljoonaa euroon. Niin kuin on aikaisemmin tuotu esiin — myös itse esittelypuheenvuorossa ja myös vastalauseessa tuli esiin — tämä itse asiassa kattaa myös nämä niin kutsutut ylimmät eli perimmäiset emoyritykset, joiden kotipaikka on Eta-alueen ulkopuolella. Tässä lakiesityksessä sanotaan, että tällaisten yritysten tulee pyytää perimmäistä emoyritystään toimittamaan sille tuloverokertomuksessa edellytetyt tiedot. Jos pyynnöstä huolimatta näitä ei saada, tytäryrityksen on laadittava, julkaistava ja asetettava saataville hallussaan olevista, saamistaan ja hankkimistaan tiedoista tuloverokertomus sekä liitettävä kertomukseen lausuma siitä, että emoyritys ei asettanut tarvittavia tietoja saataville. Vaikka tähän ei sisälly tällaista kansallista lisäsääntelyä täytäntöönpanon yhteydessä, niin osuuskunnathan me otettiin mukaan tähän ja nimenomaan tästä neutraliteettinäkökulmasta, eli lainsäädännön tulee olla yhtäläistä yritysmuodosta riippumatta, ja tämä on hyvä kansallinen muutos.

Me tosiaan tehtiin valiokunnassa pari muutosesitystä tähän koskien tuloverokertomuksen laatimisaikaa ja julkistamista, ja tässä nimenomaan oli kyseessä se, että yhdenmukaisesti näitä erilaisia määräaikoja. Toinen muutos koski tätä väliaikaista poikkeusta tuloverokertomukseen sisältyvän tiedon julkistamisesta. Tässähän mentiin itse asiassa aika pitkälti tämän kirjanpitolautakunnan kannanoton mukaan, joka oli myös sitä mieltä, että suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 32/2024 vp

raan pitäisi mennä tämän direktiivin aikarajan mukaisesti. Hehän totesivat, että lautakunnalla ei ole edellytyksiäkään tutkia määräajan pidentämistä hakevan yrityksen perustelujen oikeellisuutta.

Vielä ehkä lopuksi tuon esiin sen, että tosiaan komissiohan on tuomassa tästä kertomuksen 2027, ja silloinhan tämä arviointi soveltamisalan laajuudesta ja liikevaihtorajasta tulee joka tapauksessa käsittelyyn. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.